Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Epistola missa magistro vincentio ordinis predicatorum super hoc

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

mechanicis. temptationes ſurſum varioꝝ
peccatorum quando intus pugne et foris
timores. Et qs cunctas huiuſmodi tribu
lationes dinumeret: que tot et tales ſunt ꝙ
non oporteat nouas ſuperinducere. quo/
niam ſatis eſſet tolerantia fortis tribulati/
onum huiuſmodi quotidianarum ꝓ pur/
gatione magna peccatorum/ preſertim ad
iuncta contritione ⁊ humili confeſſione in
re vel ꝓpoſito/ tempe et loco. Iuxta qđ ro/
gabat quidam. Fiat pars purgatiōis mee
purgatorium meum/ labor quo hic per ſin
gulos dies exerceor. Et profecto ſic eſt. plꝰ
aliquando valet pia flagellorum dei ſb eiꝰ
manu tolerantia ſine murmure. ſine repre/
henſione diuinorum iudicioꝝ. ſine ranco/
re vel odio contra ſuperiores ſuos. vel ali/
os affligentes ſe iuſte vel iniuſte. ꝗ̄ ſi ma/
nens iracūdus et ipatiēs ne dū flagellaret
ſeipm ad ſanguinē ſꝫ laceraret ⁊ decerperet
membratim ad mortem. Imo ſicut nō
licet hominem ſeipm ꝓpria autoritate mu/
tilare vel caſtrare. niſi pro ſanitate totiꝰ cor
poris conſequenda. ſic nec licet vt videtur
ꝙ a ſeipo quis ſanguinem violenter eijciat
niſi cauſa medicine corporalis. Alioquin
ſimili ratione poſſet ſe homo cauteriſare ꝑ
ferrum ignitum/ qđ adhuc nemo poſuit vł
conceſſit/ niſi forſitan idolatre vel falſi chri
ſtiani quales reperiuntur in india/ q̇ ſe pu
B tant baptiſari debere per ignem Fiat in
ſpeciali velut in quadaꝫ radice prouiſio ſo
lers et exacta circa ſocietatem illam multū
numeroſam a qua videtur inchoata. vł ſal
tem multum continuata ⁊ obfirmata flagel
latio talis. Unde cum dicant ſe ſub obedi
entia eſſe/ primitus imperandum eſt ꝙ de/
ſiſtant/ et deſiſtere ſuadeant alios/ ſub mo/
deratione que dicta eſt videlicet niſi vel q̄/
uſq; ſacrū cōciliū vel eccleſia rōana māda/
uerit ł tolerauerit hec fieri. allegando regu
lā moralē ꝙ vbi dubitatio ſurgit de aliq̄ ac
tu an poſſit licite fieri vel omitti. tutius eſt
omittere ꝗ̄ facere. Preſertim vbi factio ge
nerare cernitur ſcandalum aliorum/ vnde
eſt illud apoſtoli. Si eſca ſcādaliſet fratrē
tuum non manducabo carnes in eternum
Videretur proinde numerus talis coartā
dus/ et ſolicite purgandus. ne ſub eoꝝ mł/
titudine etiam bonorum/ mali et reprobi
deliteſcant. Denique populus quando eri/
gitur ad nouitates. ille ſunt illis ingerēde:
in quibus eſt tuta ſalubris ꝗ̄ deuotio ſicut
de miſericordia ſanctoꝝ et recurſu ad eos/
vt ad angelum proprium cuſtodem. Ad ſā
ctum cuius nomen perſona gerit. Ad illaꝫ
matrem dei. et virginalem ſponſum ſuum
Joſeph numerando prerogatiuas eorum
Proinde ſi predicandum fuerit de fina
li iudicio. vel antichriſto fiat hoc in gene/
rali. concludendo ꝙ in morte quilibet ha/
bet ſuum iudicium proximum et incertū.
Et ſi quis inducere voluerit miracula no/
ua ſuper antichriſti aduentu proximo No
tet ꝙ mundus feneſcens patitur fantaſias
falſorum miraculorum. ſicut homo ſenex
fantaſiatur in ſomno. Propterea ſunt nūc
habenda miracula valde ſuſpecta niſi factā
prius examinatione diligenti. Obſeruā
dum preterea ſumopere videtur apud illos
de ſocietate ꝙ nullo modo viuāt ōtioſe/ ſi
laborare poſſint vt ſint admōitionē ⁊ exē/
plar laborantium vt preterea nihil agant
contentioſe et velut ex vituperio et cōtem/
ptu prelatorum maiorum et minorum vel
aliquorum generaliter clericorum. neq; in
predicationibus faciendis. neq; in confeſ
ſionibus audiendis. Propterea debent in
omni loco quo primo veniunt primitꝰ ha
bere collocutionem et beneplacitum cū ec
cleſiaſticis/ vel eorum capitibus ne ſciſma
forſan fiat laicorum ad clericos vel ecōtra.
Tandeꝫ ſi forte ſenſerit doctor inſignis
magiſter Uincentius/ non poſſe conueni/
enter ſuper premiſſis ſalubriter et efficaci/
ter prouidere. videtur conſultius vt ad tem
pus ſegregaret preſentiam ſuam. effugiēs
tantam ſocietatem quod ſi poſſet/ viſitādo
ſacrum concilium vel altera occaſione ſibi
ſumpta. Hec interim notata ſunt velut
in quodam tranſcurſu magis ad remoran
dum ꝗ̄ docendum. xviij. Iulij. Anno do/
mini. M. cccc. xvij. Conſtañ. tpe concilij.

D

Sequitur epiſtola

miſſa magiſtro Uincentio ordinis predi/
catorum. dei ſemini verbio ferventiſſimo:
coram ſe flagellantes. per magiſtrum Jo/
hannē de Gerſon.

n Omina tiſſimo doctori et ꝓ/
dicatori zelanti. ſalutem ani/
marum Magiſtro Uincen/
tio de ordine fratrum predi/
catorum patri meo in xpi ca/
ritate dilectiſſimo Jo. de ger.

Tractatus

Tanta de virtutibus tuis. doctor egregie
fama referente crebrius accepi. tanta ſpáli
ter i collocutõne familiari cũ reuerẽdo prẽ
dño generali tui ordinis pdicatorꝝ agnoui
vt mihi videaris recte figuratus ſm nomẽ
tuũ. p illud apocal'. quo ſpeculator toti⁹ ec
cleſiaſtici decurſus. Johes ait Uidi vt ecce
equus. et q̃ ſedebat ſup illũ habebat arcum
et data eſt ei corona et exijt vincens vt vin
ceret. Exiſti quidem vt vinceres o vincẽti
glorioſe. ſed quales tu vinceres. qua ratiõe
quibus armis. quo apparatu bellico. qua
li arcu tu tandem ipſe coronatus triumpha
res: Reſpondet ille cuius es imitator pau
lus dicẽs. arma milicie noſtra nõ eſſe carna
lia/cum reliquis ſimilibꝫ qualia meli⁹ ipſe
noſti. ¶ Suppetunt hoc loco plurima cor
di meo. q̃ libentius ꝛ forſitan vtilius verbo
ore ad os/q̃ȝ calamo muto referarẽ tue ſa/
pientie/niſi q aliorſum me trahũt occupa
tiones alie. Et qꝛ te grauibꝫ aſſidue labori
bus intentũ ptrahere longa ſcriptorꝝ ſerie
non viſum eſt ſatis equũ vel modeſtũ. hoc
ṽnum qḋ in votis nedũ meis ſed q̃ȝ pluimo
rum verſat apiam. ¶ Reddũt tue caritati/
tuo q̃ȝ zelo pacis ecclaſtice/teſtimoniũ hoc
inſigne. hoc celeberrimũ pconiũ. tum mul
ti. tum nominati pfatus magiſter ac domi
nus general'/q inclito arragonũ regno nũ
q̃ȝ fuiſſent concordata pacis capitula. nũ/
q̃ȝ ſubtractio/que tam viriliter et legitime
facta eſt ab illo nimis proch dolor erga ma
trem ecciam obdurato Pe. de luna/fuiſſet
attemptata/ſi non autoritatis tue põdus
et concilij robur addidiſſes. cuius fauoris
tam egregij noſipi ſacro generali concilio
pſentes/deſideratiſſime pacis annis iã ſe/
re. xl. miſerabiliter exulantis fructum et re
k ditum primam expectamus. ¶ Ero te feli
cem. o te ter quaterq̃ȝ beatũ ſi pſentialr ad/
eſſes. ſi nõ auditu ſolo ſed pprijs oculis co
ram cernere volueris ppinquam velut i ia/
nuis ſummi pontificis electiõem/ ſi videlȝ
efficaci celeritate/ſepoſitis interim turbis
iocundam tue pſentie faciem huic eidȝ ſa
cro concilio cõſpiciẽdam attuleris. fructuȝ
niſi fallor ampliorem/ꝛ te tuis q̃ȝ moribus
digniorem afferres q̃ȝ ſi hoc neglecto per/
manſeris in inceptis. Memineris btĩ pau/
li ad Gal'. ſcribentis. Deinde ait p⁹ annos
xiiij. Aſcendi hieroſolimam cum barnaba
et tito. et contuli cũ illis euangeliũ qḋ pdi/
co in gentibꝫ. Seorſum autem his qui vi
debantur aliquid eſſe/ne forte in vanũ cur
rerȝ aut cucurriſſeȝ. hoc ſatis pro tua reti/
bi dictum puto. Eſt ſiquidem apud nos al
tera velut hieroſolima. ſunt aploꝝ ſucceſ/
ſores. reuerendiſſimi ꝛ deo amabiles plati.
Sunt legiſdoctores cũ quibꝫ tuam ipam
pdicationem conferre tam ſalubriter q̃ȝ hu
militer poteris/vt interim ſileam de alio p
fectu multiplici ſperato ſi veneris. Crede
mihi doctor emerite multi multa loquunt
ſup pdicationibus tuis/ꝛ maxime ſup illa
ſecta ſe verberantium/qualem conſtat pre
teritis temporibus fuiſſe pluries et in locis
varijs reprobatam. quã nec approbas/vt
teſtantur noti tui ſed nec efficaciter repbas
Jactantur inde varij rumores p populos
et apud nos. quorum multa etſi neq̃ȝ vera
neq̃ȝ credenda cenſeantur/ab illis qui te ſi
cut pſius loquitur intus et in cute norunt.
nihilominus exemplo Pauli qui per reue
lationem certiſſimus erat pdicationem ſu
am eſſe ſm deum. voluit pter condeſcenſi
onem ad infirmos. pter autoriſationeȝ in
ſup pleniorem p aplos / deſcendere in hie/
ruſalem ꝛ collationem habere cum apoſto
lis. ¶ Sic agere placeat honoratiſſime ma/
giſter ac domine. ac interim bene vale/be/
niuolus ſusceptor huius litterule quaȝ in
pcinctu ſcripſi/die qua ſolennitatem ipius
quẽ pnominaui barnabe beatiſſimi pauli
cõſortis pueniendo recenſebam. ix. Junij
in vigilia ſacroſancti ſacramenti. ¶ Por/
ro quia neſcio ſi forte non exaudiat hãc ex
hortationem zeli mei tua prudens diſcre/
tio. nolens huc accedere de pſenti Judica/
ui tecum agere. ſicut mihi in veritate cõſci
us ſum q in ſimili vellem erga pꝛuitatẽ me
am ſimiliter ꝛ ſinceriter agi. Mittimus re
uerend⁹ pater pnominatus ꝛ ego querelaſ
aliquorum que in manus noſtras nedum
verbis ſed ſcriptis deuenerunt. et id agim⁹
non ad damnationem tuam. non ad incul
pationem. non ad irritationem/nouit de⁹
ſed cautelam ſuper his omnibus amplio/
rem. Scio milies expertus/q̃ȝ varia ſepe/q̃ȝ
falſa de predicantibus referuntur/partim
ex auditorꝝ imperitia. partim ex arroganti
quorundam malicia. contemptu vel inui/
dia. Scio deniq̃ȝ qui ait Da ſapienti occa
ſionem et feſtinabit accipere. Interim be/
ne vale in domino/qui tuam in bono viaȝ
dirigat cuſtodiat et confirmet. Amen.

¶ Finis.

¶ Reuerēde magiſter ⁊ pater cariſſime.
L familiaria colloq̄a que tecū in ianua ⁊ ba/
dua/ ⁊ nōnq̄ alibi me babuiſſe recolo. ſmo/
neſq̄ tui ſalutares quos audiui/ de te omē
bonum/ precipueq̄ bumilitatē que virtutū
omniū fundamentū/ pſumere agunt. Jdo
cum dilecto fratre ⁊ ſocio meo cancellario
pariſienſi. ad pmiſſa te caritatiue exhorta/
ri perſuaſus ſum. ¶ Tuus p omnia p. car
dinalis Cameracen̄. ¶ Poſt ſcripturā ⁊
datā litterar̄ iſtar̄/ fuerūt die veneris/ vlti
mo preterita/ vniti ſacro cōcilio dn̄i caſtella/
ni/ qui ſimilit̄ ad alios/ fecerūt ⁊ publicarūt
ſubtractionē a pe. de luna Digneris ad pa
cem regni/ imo de regnor̄ laborare. ⁊ bene
vale. Scriptum. xxi. Junij. Conſtan̄.
Uale in dn̄o/ qui tuā in bono viā dirigat/
cuſtodiat/ ⁊ confirmet Amen.
¶ Tuus ad te deuot⁹ Johānes Cancella
rius pariſien̄.
¶ Finit epiſtola magiſtri Johannis de ger/
ſon/ ad ſanctū vincentiū ordinis predica/
tor̄ miſſa/ in qua bortat̄ vt concilium con
ſtantien̄. ſua perſonali preſentia accedere
dignet̄/ ſectamq̄ ſe flagellantiū vt ad tem/
pus deſerat/ modeſtiſſime pſuadet.

Incipit tractatus

cōtra pprietarios regule Auguſtini q̄ aſſcri
bit̄ cācellario pariſien̄. Quis ſuū non eſſe ve/
riſimili⁹ ſit quia neq̄ in ſtilo neq̄ in doctri
na ſcriptis ſuis prius concordat.
M Zelus domus tue Auguſtine
pater. amicorum ſal⁹. obſeq̄/
um debitū. ſinceraq̄ dilectio
aduerſus pprietarios regule
tue pfeſſores/ ⁊ pprietatis de/
fenſores amicicia iūctos/ ſuadet fraternus
amor tricuſpide ferrū iacere/ nō vt ledat ſʒ
ſuadeat tutiorē viā veritatiſ. ¶ Impugna/
bit̄ ḡ pprietas pmo loco p ipam regulā Au
guſtini ſolito voto pmiſſam. Secūdo per
auctātē ſcpture ſacre ⁊ canonū. Tertio diſ/
ſoluēdo p viribꝫ illor̄ rōes q̄ru⁹/ vepribꝫ p
pprietatiſ excuſſis radicit⁹: vos amici q̄r̄ oc
caſione hec tracto/ iuxta vocationē veſtrā
⁊ regulā. ſicut in vnū eſtis ꝯgregati/ vnani
mes bitetiſ in domo dei. ⁊ ſit vobis cor vnū
⁊ anima vna. ⁊ oīa cōmunia. nec ſint ſciſ/
mata int̄ vos/ q̄ ppter meū ⁊ tuū oriūtur.
Caritas eni dicit regula vr̄a nō q̄rit q̄ ſua
ſunt/ ſed cōia pprijs anteponit. nō ppria cō
munibus. Et q̄to ampli⁹ rem cōmunem
q̄ ppriā curaueritis/ tāto vos ampli⁹ pfice
re noſcatis. Ut in omnibꝫ quibꝫ vtit̄ trāſi/
toria neceſſitas/ ſupemineat ⁊ pmaneat ca
ritas. Quī innocētes dicit pater Auguſti/
nus nō eſtis/ ſi tacēdo frēm perire ſinitis.
fraternū eni vuln⁹ crudelit̄ diſſimulat̄. nec
ſine anime piculo/ miſericorditer indicat̄.
¶ Propriū ſiquidē hr̄e pbibet Aug⁹. alū
nis ſuis in regule exordio. quo magis cari
tatē ⁊ pacē oſtenderet finē eſſe religiōis in/
ter fratres/ cū dicit/ In vnū eſtis ꝯgregati
vt vnanimes bitetis in domo. ⁊ ſit vobis
cor vnū ⁊ aīa vna in dn̄o. ¶ Sequit̄. Et N
nō dicatis aliq̄d ppriū. Grauī⁹ aūt peccatū
eſt facere q̄ dicere. Cū exterius opus mali
ciā ſuperaddat interiori. vt furari. occider̄
⁊ mechari grauius q̄ dicere aut ꝓponere in
mente. ergo ſi pbibet expreſſe verbū pprie/
tatis a fortiori ⁊ factū. Nā dictuʒ neq̄ciam
nō babet aut bonitatē. niſi ſit ſignū rei cu/
ius eſt dictū. ergo ſi pbibet dicere quicq̄ p
priū. magis pbibet babere illud. ¶ Secū
do mox ſequit̄ in textu regule quā vouiſtis
Et ſint vobis omia cōia. Omē aūt ſcḋm lo/
gicos eſt vl̄e ſignū qḋ diſtribuit p vniuerſ̄
rebꝫ generaliter/ que ſub poſſeſſione cadūt
cuiuſcunq̄ nature ſint. ſiue ſint iocalia. ſi/
ue pecunia. vel aliud. Ergo falſificat̄ vl̄is
iſta regula in voti veſtri periculū/ per quod
cunq̄ particulare ppriū/ q2 ppriū ⁊ cōe oppo/
nunt̄. ¶ Tertio ꝯſequenter in textu regu O
le ſubiungit̄. Et diſtribuat̄ vnicuiq̄ veſtrū
a ꝑpoſito vr̄o/ vict⁹ ⁊ tegumētū/ nō eq̄liter
oībꝫ/ q2 n̄ eq̄lr̄ valetis oēs. ſed ſic̄ cuiq̄ op⁹
fuerit. Nō dicit viginti libras aut ſcuta. ſed
tegumētū paratū. qḋ lōge paucioris eſt oc
cupamēti/ q̄ pciū ei⁹. Nec ꝯformi⁹ vite a/
plor̄ a q̄ regularis vita originē cepit. Naʒ
ſequit̄ in regule textu. Sic eni legit̄ in acti
bus aplor̄. q2 erāt illis oīa cōia/ ⁊ diſtribue
bat̄ vnicuiq̄ put cuiq̄ opus erat. Nō aūt
diſtribuebāt aplis ⁊ eor̄ ſeq̄cibꝫ pecunia/
ſed vict⁹ ⁊ veſtitus. ḡ ꝓpoſitū ꝯfirmat̄. Naʒ
pecuniale veſtiariū/ eq̄litatē quaʒ intendit
Aug⁹. corrūpit. Pater ſi ꝯtingat ſenē frēm
⁊ debilē cui op⁹ eſt ampli⁹ veſtimētū/ q̄ ſa/
no/ pdigū fore ſui veſtiarij/ ⁊ libalit̄ ſupra
modū in ꝯmeſſationibꝫ exponere/ qḋ in te/
gumēto ꝯuertendū eſt. talis ſenex infirm⁹
male veſtiet̄ ⁊ iuuenis fortis nō pdig⁹/ me
lius ipo induet̄ ꝯtra intētionē Auguſtini.
¶ Quarto arguit̄ p thopicā regulam. Si P
ii